

Działalność gospodarcza Jak wybrać właściwą formę

Uszyj spółkę na swoją miarę

TRUDNY WYBÓR Jest wiele czynników, które mogą wpłynąć na decyzję o wyborze rodzaju spółki, ale trudno wskazać ten jeden — decydujący. Na szczęście nie ma przeszkód, by w trakcie działalności spółkę przekształcić — twierdzą zgodnie Robert Krasnodębski, Michał Wysocki oraz Grzegorz Domański.

fot. MP

Jedne rodzaje spółek chronią twój prywatny majątek. Inne są bardziej wygodne. Prawniczy radca — wybór dostosuj do własnych potrzeb.

Kodeks spółek handlowych (ksh) dopuszcza cztery typy spółek osobowych i dwie kapitałowe (patrz ramka). Od 19 maja pojawiła się również możliwość rejestracji spółki europejskiej.

Jest wiele wskaźników, od których zależy wybór odpowiedniej formy spółki. Wśród nich — m.in. cel prowadzenia biznesu, koszty działalności, opodatkowanie, ukształtowanie zasad kontroli nad spółką czy też odpowiedzialność wspólników — wymienia Grzegorz Domański, partner z kancelarii Domański Zakrzewski Palinka.

Odpowiedzialność i prestiż

Co zatem należy wziąć pod uwagę? Jeśli wspólnikom zależy, by chronić swój prywatny majątek, to godne polecenia są spółki kapitałowe (z o.o. i akcyjna).

Ich akcjonariusze i udziałowcy odpowiadają do wysokości zainwestowanych środków — wyjaśnia Michał Wysocki, radca prawny z kancelarii Wysocki i Partnerzy.

Innym rozwiązaniem pozostaje np. spółka komandytowa. Tu jedni wspólnicy — tzw. komplementariusze — odpowiadają całym swoim majątkiem, a inni — komandytariusze — tylko do wysokości wniesionych udziałów.

Przy wyborze typu spółki czasem znaczenie ma także pożądaný prestiż przedsięwzięcia.

— W oczach dużych kontrahentów spółki z o.o. czy akcyjne koja-

rzają się lepiej niż osobowe. Dlatego że są bardziej wiarygodne — z uwagi m.in. na obowiązki prowadzenia pełnej księgowości — przekonuje Michał Wysocki.

Ale z drugiej strony np. wspólnik spółki jawnej odpowiada za długi firmy całym majątkiem. Jeśli jego majątek jest znaczny, a przedsiębiorstwo dobrze się rozwija, to takiej spółce nie sposób odmówić wiarygodności.

Oszczędności

W wyborze istotne znaczenie mają także koszty.

— Sama rejestracja zarówno spółki osobowej, jak i kapitałowej to podobny wydatek, nie przekraczający łącznie 2 tys. zł — za wszystkie obowiązkowe wpisy i ogłoszenia. Różnice wynikają m.in. z kapitału założycielskiego. Przykładowo w spółce jawnej nie jest wymagana jego minimalna wielkość, ale już przy spółce z o.o. wynosi ona 50 tys. zł, zaś w spółce akcyjnej — 500 tys. zł — przypomina Piotr Bieniek z kancelarii Nowakowski i Wspólnicy.

Zdaniem Michała Wysockiego, koszty prowadzenia działalności w spółkach kapitałowych są z reguły wyższe niż osobowych.

— Taka sytuacja dotyczy w szczególności w dużych i rozbudowanych przedsiębiorstwach, gdzie choćby koszty wynagrodzenia członków zarządu, rady nadzorczej, czy też rozbudowanej księgowości stanowią znaczącą pozycję budżetu — mówi Michał Wysocki.

Grzegorz Domański zaznacza jednak, że koszty założenia i późniejszej obsługi nie należą do najważniejszych kryteriów wyboru typu spółki.

— Argument w stylu: „spółka jawna jest tańsza w obsłudze niż spółka akcyjna” to chybotliwe myślenie, m.in. dlatego, że określe-

nie przyszłych wydatków jest trudnym zadaniem — tłumaczy Grzegorz Domański.

Podatki

Wybór konkretnego typu spółki wiąże się też z konsekwencjami podatkowymi.

— Na przykład: wspólnicy spółek osobowych odpowiadają solidarnie ze spółką za wszelkie zobowiązania podatkowe firmy całym swoim majątkiem. A w przypadku spółek kapitałowych taka odpowiedzialność nie obejmuje wspólników, a tylko w pewnych, szczególnych sytuacjach dotyczących może członków jej zarządu — wyjaśnia Robert Krasnodębski, radca prawny z kancelarii Weil, Gotshal & Manges.

To nie wszystkie różnice. Podatnikami spółek osobowych są też jej wspólnicy. Co to oznacza?

— Skutek taki, że płacą jeden podatek dochodowy (PIT) w wysokości 19 proc. w przypadku wyboru stawki liniowej. Dochody wspólników spółki kapitałowej są natomiast faktycznie opodatkowane podwójnie, czyli 19-proc. CIT-em oraz PIT-em, według takiej samej stawki — od dywidendy z akcji czy udziałów — wyjaśnia Robert Krasnodębski.

Zmiany

Czasami po prostu trzeba zmienić formę działalności. Zamiast rejestrować nową spółkę, warto wtedy się przekształcić. Przepisy ksh pozwalają na dowolne przeprowadzenie takiej operacji.

— Ów proces zaczyna się od stworzenia planu przekształcenia, co leży w gestii zarządu lub wspólników — w zależności od typu spółki. W planie zawiera się m.in. wartość bilansowa majątku przekształcanej spółki. Kolejny etap to podjęcie uchwały o przekształceniu, powołanie władz, zawarcie umowy bądź statutu nowej spółki i wpisanie jej do rejestru. Proces przekształcenia trwa kilka miesięcy — informuje Agnieszka Dziegielewska-Jofczyk, radca prawny z kancelarii CMS Cameron McKenna.

Z chwilą wpisu do KRS powstaje nowa spółka. Przejmuje ona prawa i obowiązki poprzedniczki — m.in. w sprawach majątku, konkursji i zezwoleń, umów o pracę.

Albert Stawiszynski

a.stawiszynski@pb.pl ☎ (22) 334-20-53

RODZAJE SPÓŁEK

Z ograniczoną odpowiedzialnością (kapitałowa)

- Ma charakter uniwersalny, co czyni ją popularną wśród przedsiębiorców.
- Może być tworzona przez jedną albo więcej osób.
- Wspólnicy nie odpowiadają za jej zobowiązania. Mają równe prawa i obowiązki, chyba że co innego wynika z umowy spółki.
- Kapitał założycielski — minimum 50 tys. zł.
- Nie jest konieczne, aby działała rada nadzorcza lub komisja rewizyjna, chyba że kapitał zakładowy przewyższa 500 tys. zł.

186 431

■ Tyle spółek z o.o. było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Jawna (osobowa)

- Przeznaczona do prowadzenia działalności gospodarczej na niewielką skalę przy istotnym zaangażowaniu samych wspólników, którzy odpowiadają za jej zobowiązania całym swoim majątkiem.
- Brak wymagań co do kapitału założycielskiego.
- Nie ma wyspecjalizowanych organów, a wszyscy wspólnicy są powołani do prowadzenia jej spraw i reprezentowania firmy na zewnątrz.

23 381

■ Tyle spółek jawnych było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Cywilna

- Bardzo popularna forma. Z reguły wykorzystywana do prowadzenia niewielkiego biznesu.
- Jej konstrukcja uregulowana jest w kodeksie cywilnym.
- Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie.
- Po osiągnięciu określonego pułapu wielkości obrotu należy ją przekształcić w spółkę jawną.

276 897

■ Tyle spółek cywilnych było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Akcyjna (kapitałowa)

- Zalecana przedsiębiorcom zamierzającym działać w dużej skali. Zarezerwowana także do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej, m.in. bankowej.
- Akcjonariusze są zobowiązani do świadczeń określonych w statucie i nie odpowiadają za zobowiązania spółki.
- Musi mieć zarząd i radę nadzorczą.
- Kapitał założycielski — minimum 500 tys. zł.

8633

■ Tyle spółek akcyjnych było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Komandytowa (osobowa)

- Jedna z istotnych cech tej formy to podział odpowiedzialności. Za jej zobowiązania wobec wierzycieli jeden wspólnik odpowiada bez ograniczeń, to tzw. komplementariusz, a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika komandytariusza jest ograniczona do wysokości wniesionego wkładu.
- W spółce tej jedynie komplementariuszowi przysługuje prawo jej reprezentowania. Natomiast komandytariusze mają szereg uprawnień o charakterze kontrolno-informacyjnym, m.in. prawo żądania odpisu sprawozdania finansowego za rok obrotowy.

964

■ Tyle spółek komandytowych było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Komandytowo-akcyjna (osobowa)

- Do jej cech należy możliwość finansowania działalności gospodarczej na drodze emisji akcji, także na giełdzie papierów wartościowych.
- Jej wspólnicy, komplementariusze, ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, ale za to mają decydujący wpływ na jej działanie. Akcjonariusze zaś ryzykują jedynie zainwestowany kapitał w akcje, ale mają pewne uprawnienia związane m.in. z obsadzeniem członków rady nadzorczej.

23

■ Tyle spółek komandytowo-akcyjnych było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Partnerska (osobowa)

- Przeznaczona dla osób wykonujących wolny zawód, m.in. prawników, lekarzy, architektów.
- Partnerami mogą być wyłącznie osoby fizyczne.
- Partnerzy nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe z winy partnerów bądź jej pracowników.
- W spółce każdy partner ma prawo reprezentować ją samodzielnie.

730

■ Tyle spółek partnerskich było według danych GUS zarejestrowanych w Polsce na koniec 2004 r.

Europejska

- Ciekawa do zastosowania przez firmy działające w kilku krajach Unii Europejskiej.
- Do jej zalet należy przenoszenie miejsca jej siedziby z jednego państwa do drugiego.
- Minimalny kapitał zakładowy — 120 tys. EUR.
- Unijne przepisy przewidują rozmaite metody jej powoływania, m.in. poprzez fuzję co najmniej dwóch spółek akcyjnych.

OKIEM PRAKTYKA

Według potrzeb

LESŁAW PISZKA

prezes
Rokita-Agro

Z uwagi na skalę działalności wybraliśmy spółkę akcyjną. Wytoniliśmy się z większego organizmu i znane były nam realia działania w tej formie. Ponadto ten rodzaj spółki umożliwia obrót akcjami, co dla nas ważne, ponieważ mamy wielu akcjonariuszy. Nie zamierzamy w najbliższym czasie stać się spółką publiczną. Niewątpliwie jednak obecna forma pozwala na taki krok.